

20ABCD VALINTAOHJEISTUS LUKUVUODELLE 2022-2023

Päivitetty 25.1.2022

Ohjeita abivuoden kurssivalintoihin 2020 aloittaneille:

- Tee valintoja siten, että sinulla on 3. vuoden jälkeen kasassa vähintään 75 kurssia.
- **Tarkasta, että olet opiskellut/valinnut kaikki pakolliset kurssit.** Valitse tarvittaessa puuttuvat pakolliset kurssit lukuvuodelle 2021-2022.
- **Abivuonna opiskelet jaksot 1-3 (jos valmistut keväällä 2023).** Suositeltu kurssimäärä on yo-kirjoitussuunnitelmastasi ja kurssimäärästäsi riippuen 10-20 kurssia. Valitse sellaisia kursseja, jotka olet valmis myös opiskelemaan. Toteutuvat valinnaiset kurssit määräytyvät tehtyjen valintojen perusteella.
- Ylioppilaskirjoitukset tehdään pakollisten ja syventävien (Wilmassa punaiset ja vihreät) kurssien pohjalta. Valitse myös halutessasi kirjoitusaineita tukevia koulukohtaisia kursseja.
- **Valitse kertauskurssit kielissä, reaaliaineissa ja lyhyessä matematiikassa kirjoitusaikataulusi mukaisesti.** Kurssikoodissa **S** tarkoittaa syksyn ja **K** kevään kertauskurssia.
- Valitse **OP2-kurssi 3. vuodelle** (kurssi suoritetaan loppuun)
- Koulukohtaisten valinnaisten kurssien tarkemmat kurssikuvaukset löytyvät ohjeistuksen lopusta oppiaineista.
- Tee valinnat loppuun 8.2.22 mennessä! Valinnat tehdään päättöviikon opoinfoissa vkolla 5/6. Varaa tarvittaessa ohjausaikaa omalta opoltasi valintojen suunnitteluun.
- Tarkasta kurssien suositeltu suoritusjärjestys koulun sivuilta: <https://kuopion-lyseo.onedu.fi/web/kurssikaaviot-lops2016/>
- Kurssien tarkemmat kuvaukset löydät opetussuunnitelmassa: <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/4136651/lukiokoulutus/oppiaine/4142390>

Tummennetut kurssit ovat pakollisia kursseja, **punaisella merkityt kurssit kertauskursseja ylioppilaskirjoituksia varten.**

Kursivoidut kurssit ovat ylioppilaskirjoitustehtävien pohjana olevia kursseja.

Sulkeissa oleva kurssikoodi (2) tarkoittaa, että kurssin voi suorittaa jonain merkityistä vuosista.

*Suoritetaan MU2 tai KU2 -kurssi oman valinnan mukaan.

Suositus kurssivalintojen tekemiseen kurssivalintojen tekemiseen

Oppiaine -koodi	1. ja 2. vuoden pakolliset kurssit	3. vuodelle valittavat kurssit (ellet ole vielä suorittanut)
ÄI	1, 2, 3, 4, 5, 6	7, 8, 9 , 10, 14
S2	1, 2, 3, 4, 5, 6	7 8, 9
ENA	1, 2, 3, 4, 5, 6	7, 8, 9S/K , 12, 13S/K
RUB	1, 2, 3, 4, 5,	6, 7, 9S/K , 10
MAA tai	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12	13, 14, 15
MAB	1, 2, 3, 4, 5, 6	7, 8, 9S/K
A2-KIELET RUA	4, 5, 6	7, (8), 9
B2-KIELET	4, 5, 6	7, 8, 9
B3-KIELET	1, 2, 3, 4, 5 (SAB, RAB, VEB) 1, 2, 3, 4, 5, 6 (ITA, EAB, LAB)	6, 7, 8, 9 (SAB, RAB, VEB) 7, 8, 9 (ITA, EAB, LAB)
BI	1, 2, 3, 4, 5	6S/K , 7, 8, 9, 10, 11
GE	1, 2, 3, 4	5S/K , 7
FY	1, 2, 3, 4, 5	6, 7, 8 , 9, 10

KE	1, 2, 3, 4	5, 6S/K
FI	1, 2, 3	(4), 5S/K, 6, 7
PS	1, 2, 3, 4,	(5), 6S/K, 7, 9, 10
HI	1, 2, 3, 4, 5, 6	5, 6, 7S/K, 9, 11, 13
YH	1, 2, 3,	(4), 5S/K, 6, 8, 9, 10, 11, 12
UE/UO/ ET	1, 2, 3, 4, (5), (6)	(5), (6), 7S/K, 8, 9
TE	1, 2, 3	4S/K, 5
LI	1, 2	3 (4), 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
MU	1, 2*	3, 4
KU	1, 2*	3, 4, 7
OP	2	2, 3, 7, 8, 9
Valinnat yhteensä		

Abivuoden suositusajataulu yo-kirjoitusten ajoittamiselle

Oppiaine	YO-kirjoituksen ajoittamisen suositus	kurssit
Äidinkieli	K2023	7,8, 9,10
A-kieli (A1 ENA)	S2022/K2023	(7 jos ei käyty 2. vuonna), (8), 9S / 9K, 11, 13S/13K

MUU A-kieli	K2023	7-9
RUOTSI (B1)	S2022/K2023	(6),7, 9S/9K, 10S/10K
Lyhyt kieli(B2,B3)	K2023	7-9
Pitkä matematiikka	K2023	11,12,13,14,15, (16) Jos kirjoitat MAB, valitse MAA16 (kertaus)
Lyhyt matematiikka	K2023	7,8, 9S/9K, 10
BI	S2022	6S/6K, 11
GE	S2022/K2023	5S/5K
FY	K2023	6,7,8
KE	K2023	5, 6S/6K, 7,8
PS	S2022/K2023	6S/6K,7
FI	S2022/K2023	2,3,4, 5S/5K
UE/UO, ET	K2023	4,5,6, 7S/7K
HI	K2023	5,6, 7S/7K, 9
YH	S2022/K2023	4, 5S/5K
TE	S2022/K2023	4S/4K

Kurssisisällöt syventävissä ja soveltavissa valinnaiskursseissa

Tähän on listattu Lyseossa tarjolla olevat valtakunnalliset syventävät ja koulukohtaiset soveltavat kurssit. Valtakunnallisten syventävien kurssien tietoja ja taitoja mitataan aineen ylioppilaskokeessa.

Valtakunnallisten kurssien tarkemmat kuvaukset näet Wilman-esivalintatarjottimessa klikkaamalla kurssikoodin kohdalla hiiren oikeaa painiketta. Kuvaukset löytyvät myös opetussuunnitelmasta Lyseon kotisivuilta (Opiskelijalle > Opiskelu ja opetus > [Opetussuunnitelma](#)). Koulukohtaisten kurssien kuvaukset löydät alta. Huomioi, että osa kursseista tarjotaan vuorovuosin.

Lisätietoja voit kysyä oppiaineiden opettajilta tai opinto-ohjaajaltasi.

Äidinkieli ja kirjallisuus

Valtakunnalliset syventävät kurssit

Äi7 Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen

Äi8 Kirjoittamistaitojen syventäminen

Äi9 Lukutaitojen syventäminen

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

Äi10 Luova kirjoittaminen

Äi14 Kirjoittamisen tukikurssi

Englanti

Valtakunnalliset syventävät kurssit

ENA7 Kestävä elämäntapa

ENA8 Viesti ja vaikuta puhuen

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

ENA9 Abikurssi

ENA10 Global Issues

ENA11 Tukikurssi

ENA12 Kirjallisuuskurssi

ENA13 Kielioppi ja kirjoitelma kuntoon

Muut vieraat kielet (ranska, espanja, italia, venäjä, latina) A2 – B3 -oppimäärät

Muiden vieraiden kielten A2-B3 -oppimäärien kurssikuvaukset löydät opetussuunnitelmasta:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/4136651/lukiokoulutus/oppiaine/4142391>

Toinen kotimainen kieli, ruotsi (B1-oppimäärä)

Valtakunnalliset syventävät kurssit

RUB1 6 Viesti ja vaikuta puhuen

RUB1 7 Kestävä elämäntapa

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

RUB1 9 Abikurssi

RUB10 Kirjoituskurssi

Ruotsin A-oppimäärän kurssikuvaukset löydät opetussuunnitelmasta:

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/ops/4136651/lukiokoulutus/oppiaine/4719829>

Matematiikka, pitkä oppimäärä

Valtakunnalliset syventävät kurssit

MAA11 Lukuteoria ja todistaminen (suoritetaan 1. opiskeluvuonna)

MAA12 Algoritmit matematiikassa (suoritetaan 2. opiskeluvuonna)

MAA13 Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (suoritetaan 3. opiskeluvuonna)

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

MAA14 Pitkän matematiikan kertaus I

MAA15 Pitkän matematiikan kertaus II

MAA16 Lyhyen matematiikan kertaus

Matematiikka, lyhyt oppimäärä

MAB7 Matemaattinen analyysi

MAB8 Tilastot ja todennäköisyys II

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

MAB9 Lyhyen matematiikan kertaus

Biologia

Valtakunnalliset syventävät

BI3 Solu ja perinnöllisyys

BI4 Ihmisen biologia

BI5 Biologian sovellukset

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

BI6 Kertauskurssi

BI7 Tutkiva biologia

BI8 Solu- ja mikrobiologian laborointikurssi

BI09 Etologia (itsenäinen suoritus)

BI10 Lajintuntemus (itsenäinen suoritus)

BI11 Eräkurssi

Maantiede

Valtakunnalliset syventävät kurssit

GE2 Sininen planeetta

GE3 Yhteinen maailma

GE4 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

GE5 Kertauskurssi

GE7 Suomen maantiede

Fysiikka

Valtakunnalliset syventävät kurssit

FY2 Lämpö

FY3 Sähkö

FY4 Voima ja liike

FY5 Jaksollinen liike ja aallot

FY6 Sähkömagnetismi

FY7 Aine ja säteily

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

FY8 Kertauskurssi

FY9 Kokeellinen fysiikka

FY10 Tähtitiede

Kemia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

KE2 Ihmisen ja elinympäristön kemiaa

KE3 Reaktiot ja energia

KE4 Materiaalit ja teknologia

KE5 Reaktiot ja tasapaino

Koulukohtaistet soveltavat kurssit

KE6 Kertauskurssi

Filosofia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

FI3 Yhteiskuntafilosofia

FI4 Tieto, tiede ja todellisuus

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

FI5 Kertauskurssi

FI6 Taidefilosofia

FI7 Suuret keskustelut

Psykologia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

PS2 Kehittyvä ihminen

PS3 Tietoa käsittelevä ihminen

PS4 Tunteet, psyykinen hyvinvointi ja mielenterveys

PS5 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

PS6 Kertauskurssi

PS7 Sosiaalipsykologia

PS9 Psykologian sovellusalueita

PS10 Elämänhallintaa elämäkaressa

Historia

Valtakunnalliset syventävät kurssit

HI4 Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys

HI5 Ruotsin itämaasta Suomeksi

HI6 Maailman kulttuurit kohtaavat

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

HI7 Kertauskurssi

HI9 Toisen maailmansodan historia

HI11 Venäjän ja Neuvostoliiton historia

HI13 Rikoshistoria

Yhteiskuntaoppi

Valtakunnalliset syventävät kurssit

YH4 Kansalaisen lakitieto

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

YH5 Kertauskurssi

YH6 Yrittäjyyskurssi

YH8 Taloustiedon jatkokurssi

YH9 Mikrotalous

YH10 Makrotalous

YH11 Kansainvälinen talous

YH12 Talouden kehitys

YH13 Kansainvälinen liiketoiminta

Ev.lut. uskonto

Valtakunnalliset syventävät kurssit

UE3 Maailmanuskontoja ja kristillisiä liikkeitä

UE4 Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa

UE5 Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa

UE6 Uskonnot ja media

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

UE7 Kertauskurssi

UE8 Raamattukurssi

UE9 Myyttikurssi

Elämäkatsomustieto

Valtakunnalliset syventävät kurssit

ET3 Yksilö ja yhteisö

ET4 Kulttuurit katsomusten muokkaajina

ET5 Katsomusten maailma

ET6 Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus

Terveystieto

Valtakunnalliset syventävät kurssit

TE2 Ihminen, ympäristö ja terveys

TE3 Terveyttä tutkimassa

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

TE4 Kertauskurssi

TE05 Ergonomia ja työhyvinvointi

Liikunta

Valtakunnalliset syventävät kurssit

LI3 Terveyttä liikkuen

LI4 Yhdessä liikkuen (Vanhojen tanssit -kurssi)

LI5 Hyvinvointia liikkuen

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

LI6 Palloilukurssi

LI7 Maila- ja jääpelit

LI8 Stressinhallinta – keho ja mieli kuntoon

LI9 Jooga

LI10 Kuntosaliharjoittelun perusteet

LI11 Kuntotreeniä

LI12 Extreme

Liikunnan lukiodiplomin suorittamiseen liittyen ota yhteyttä liikunnanopettaja Markus Tyniin.

Musiikki

Valtakunnalliset syventävät kurssit

MU3 Ovet auki maailmalle

MU4 Musiikki viestii ja vaikuttaa

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

Bändi- ja kuorotoiminnasta saa kurssisuorituksia. Musiikin soveltavien kurssien ja lukiodiplomikurssin osalta voi olla yhteydessä musiikinopettaja Touko Raatikaiseen.

Kuvataide

Valtakunnalliset syventävät kurssit

KU3 Osallisena mediassa

KU4 Taiteen monet maailmat

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

KU7 Paremmaksi piirtäjäksi

Kuvataiteen lukiodiplomin suorittamiseen liittyen ota yhteyttä kuvataiteen opettaja Anne-Mari Muhoseen.

Opinto-ohjaus

Koulukohtaiset soveltavat kurssit

OP3 Tutortoiminta

OPOER7 Opiskelutaitojen kurssi

OP8 Hyvinvointia ja stressinhallintaa lukio-opintoihin

OP9 Nuorten ihmissuhdekurssi

OP9 NUORTEN IHMISSUHDEKURSSI (NUISKU) LUKUVUONNA 2022-2023 (1 lukiokurssi)

Ohjaajina kurssilla toimivat Kuopion seurakuntien nuorisotyönohjaajat Jarkko Voutilainen ja Anu Viippola.

Ajankohta: 2. ja 3. jaksolla tiistaisin/keskiviikkoisin klo 14.35-15.50 Lyseolla

Kurssin kuvaus:

Nuorten ihmissuhdetaitojen kurssilla opiskellaan vuorovaikutusharjoitteiden avulla sosiaalisia taitoja, jotka auttavat tulemaan paremmin toimeen erilaisten ihmisten kanssa. Yhdessä mietitään, miten opittua voi soveltaa käytäntöön arkielämän tilanteissa. Kurssilla käsitellään mm. omia tunteita ja ihmissuhteita, kommunikaatiotaitoja, kuuntelemista ja viestintää, ystävyys- ja perhesuhteita, erilaisuutta ja ristiriitatilanteita. Kurssin käymisestä saa lopuksi todistuksen, josta voi olla hyötyä sosiaalialalle hakeutuessa. Kurssin herättämistä ajatuksista on varmasti iloa elämässä myös pitkään sen päätyttyä. Nuisku-kurssi siis sopii sekä niille, joilla on sosiaalisissa tilanteissa tai omien tunteiden tunnistamisessa haasteita tai niille, joita em. asiat kiinnostavat ihmisläheiselle alalle hakeutumisen tai itsensä kehittämisen / kouluttamisen näkökulmasta.

Nuisku-peruskurssille osallistuneiden kommentteja

”Olen oppinut ilmaisemaan itseäni, olen käynyt läpi uusin silmin kipeitä muistoja, olen oppinut ymmärtämään muita.”

”Uusia ajatuksia, oppii paremmin tuntemaan itseään.”

”Sain kurssista paljon enemmän kuin mitä olisi kuvitellut ennen kurssia”

Lisätietoa Pauliina-opolta.

Teemaopinnot

T01 Metsien monikäyttö

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää metsään liittyviä psyykkisiä ja fyysisiä terveyshyötyjä
- tutkii ja analysoi omaa metsäsuhdettaan
- ymmärtää metsän merkityksen osana suomalaista kulttuuriperintöä ja historiaa
- osaa ilmaista ajatuksiaan ja näkemyksiään visuaalisin keinoin
- ymmärtää metsän taloudellisen hyödyntämisen mahdollisuuksia ja haasteita
- tuntee talous- ja luonnonmetsien ominaispiirteitä
- tuntee metsän erilaisia tutkimusmenetelmiä ja metsänhoidon perusteita

Kurssin suorittaminen edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen ja vierailuihin sekä jatkuvaan näyttöön kurssin aikana. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.